

Sınıf Öğretmenlerinin Kişilerarası Öz Yeterlilik Algılarıyla Örgütsel Güven Algılarının İncelenmesi¹

*

Ayşe Ece Yorgancı* – Hasan Bozgeyikli**

*Öğretmen, Kayseri İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Kayseri, Türkiye

E-Posta: ece_kubas@hotmail.com

**Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kayseri, Türkiye

E-Posta: hbozgeyikli@erciyes.edu.tr

Öz

Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ile örgütsel güven algılarının belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada, Kayseri ili merkez ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ile örgütsel güven algılarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı sorgulanmıştır. Bu amaçla 2015-2016 eğitim öğretim yılında Kayseri İli merkez ilçelerindeki 15 ilköğretimde görev yapan 300 sınıf öğretmeninden kullanılabilir veriler elde edilmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algılarında cinsiyet, medeni durum ve mesleki kıdem değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmazken, sınıf mevcudu değişkeni açısından kalabalık sınıflarda görev yapan öğretmenlerin öz yeterlilik algılarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven algılarında cinsiyet ve medeni durum değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmazken, mesleki kıdem ve sınıf mevcudu değişkeni açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Örgütsel güvenin çalışanlara duyarlılık ve iletişim alt boyutlarında kıdemi yüksek olan öğretmenlerin örgütsel güven düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ile örgütsel güven düzeyleri arasında tüm alt boyutlar açısından pozitif bir ilişkinin olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenleri, Kişilerarası Öz Yeterlilik, Örgütsel Güven

¹ Bu çalışma Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde tamamlanan "Sınıf Öğretmenlerinin Kişilerarası Öz Yeterlilik Algılarıyla Örgütsel Güven Algılarının İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans tezinin bir bölümüdür.

Examination of Class Teachers' Interpersonal Self Efficacy Beliefs and Organizational Trust

*

Abstract

In this study which aims to determine the interpersonal self-sufficiency perceptions and organizational trust of the classroom teachers, it was questioned whether determine the interpersonal self-sufficiency perceptions and organizational trust of the classroom teachers who works in the central townships of Kayseri province changes according to some variables. With this aim usable data was obtained from 300 classroom teachers from 15 central schools. Survey method was used in this study. There was no significant difference between gender, marital status and job experience variables and interpersonal self-sufficiency perceptions and organizational trust of the classroom teachers, but the interpersonal self-sufficiency perceptions and organizational trust of the teachers who works in crowded classrooms were higher. There was no significant difference found between organizational trust perceptions and gender and marital status variables, but there were significant differences between job experience and classroom size variables. Teachers whose job experience is higher had higher organizational trust levels in the sub dimensions of sensitivity and communication. In the study there was a positive relationship between self-sufficiency perceptions and organizational trust levels of classroom teachers in terms of all sub dimensions.

Keywords: *Classroom teachers, Interpersonal self-sufficiency, Organizational trust*

Giriş

Eğitim öğretim sürecinin temel yapı taşı olan öğretmenlere eğitim var olduğu gündün beri çok önemli misyonlar yüklenmiştir. Öyle ki öğretmen artık öğrenci için bir rehber vazifesi görmekte, onu bilgiyi keşfetmeye yönlendirmektedir. Bu rehberlik vazifesi yapılırken de sınıf ortamında hem öğrencinin hem de öğretmenin gerçekleştirilen işe ilişkin motivasyonunun yüksek seviyede tutulması gerekmektedir (Kılıçoğlu, Karakuş ve Demir, 2011). Dolayısıyla öğretmenlerin, kendilerinden beklenen yeterliklerin farkında olup bu yeterlikleri yerine getirmek için çaba göstermeleri aynı zamanda kendilerine duydukları güveni ve başarılı olacaklarına ilişkin inançlarını da artıracaktır. Öğretmenlerin mesleklerinde kendilerini yeterli hissetme durumları son yıllarda sıkça gündeme gelen konular arasındadır. Bu durum daha çok öz yeterlik inancı veya öz yeterlik algısı kavramlarıyla ifade edilmektedir.

Öz yeterlik kavramının teorik temeli Albert Bandura (1977) tarafından geliştirilen sosyal bilişsel teori kuramına dayanmaktadır. Öz yeterlik kavramı, davranış değişiklikleri sürecine ilişkin farklı bakış açılarını genellikle fonksiyonel olmayan engellemeleri açıklamaktadır. Bandura (1977), bilişsel süreçlerin değişikliğe aracılık ettiğini ve bilişsel olayların mevcut performanstan ortaya çıkan ustalık deneyimlerinden etkilendiğini varsaymıştır. Bandura, öz yeterlik algısının bireyin etkinlik seçimini, güçlükler karşısındaki dayanıklılığını, çaba düzeyini ve performansını etkilediğini ileri sürmektedir. Bandura'ya göre (1977), bir durumla ilgili öz yeterlik algısı yüksek olan bireyler, bir işi başarmak için büyük çaba göstermekte, olumsuzluklarla karşılaştıklarında kolayca geri dönmemekte, ısrarlı ve sabırlı davranmaktadırlar. Bandura'nın öz yeterlilik inanç kuramı; öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri yerine getirebileceklerine ilişkin inançlarının hangi düzeyde olduğunu ortaya çıkararak; öğretmenlik görev ve sorumlulukları ile ilgili davranışlarını tahmin etmede kullanılabilir. Bu durumun, bireylerin gelişimini etkileyebilen öğretmen davranışlarının anlaşılmasında ve geliştirilmesinde önemli bilgiler verebileceği düşünülmektedir (Yılmaz, 2004). Bandura'ya göre (1997) bir öğretmenin öz yeterlik algısı, onun konu

alanıyla ilgili bilgisi ve öğretme yeterliğinden daha fazla şeyi ifade etmektedir. Bandura, öğretmenin etkililiğinin kısmen sınıf yönetimini sürdürmedeki öz yeterlik inancıyla belirlendiğini belirtmektedir. Öğretmen öz yeterlik inancı, öğretmenlerin öğretme işlevini başarılı bir şekilde yerine getirebilmek için gerekli davranışları gösterecekleri konusundaki inanışları olarak tanımlanabilir (Atıcı, 2000). Güçlü öz yeterlik inancı olan öğretmenlerin uygun teknikler kullandıklarında ve biraz da ilave çaba gösterdiklerinde en güç öğrencilerin bile öğrenebildiklerini; sınıfta akademik etkinliklere daha çok zaman ayırdıklarını; günlük yaşayan öğrencilerin başarılı olabilmelerini sağlayacak destekleri sağladıklarını ve onların akademik gelişimlerini ödüllendirdiklerini; daha iyi ders planları hazırlayıp uyguladıklarını, öğrencilerini tartışmaya katmada daha becerili olduklarını göstermektedir (Bandura, 1997; Ghait ve Yaghi, 1997; Gibson ve Dembo, 1984; Glickman ve Tamashiro, 1982; Guskey, 1984: Akt., Kaner, 2010).

Öğretmenlerin, mesleklerinin gerektirdiği yeterlikleri yerine getirmeleri, kendilerine olan güven ve başarılı olacaklarına ilişkin inançlarının, öğrencilerinin yaşamlarına olumlu katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir. Nitekim eğitim-öğretimin temel taşları olan öğretmenlerin içerisinde; en çok zaman geçirilen, temel bilgi ve becerilerin öğrenildiği sınıf öğretmeninin öğrenci üzerindeki etkisi büyüktür (Kalkan, 2012) Bu nedenle, öğrencilerin sınıf öğretmenlerinden kazanacağı bilgi, tecrübe ve iyi ahlak da çocukların karakterlerinin şekillenmesinde büyük bir öneme sahiptir.

Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik inancının dışında bu araştırmada incelenen konulardan bir diğeri de örgütsel güven düzeyleridir. Sınıf öğretmenlerin öz-yeterlik inançlarının örgütsel güven düzeyini etkileyen değişkenlerden biri olduğu düşünüldüğünde araştırılması gereken konulardan biri de örgütsel güven düzeyine ilişkin bilgilerdir. Ayrıca öz yeterlik ve güven kavramlarına ilişkin alan yazın incelendiğinde “öz yeterlik” ve “özgüven” kavramlarının birbiriyle oldukça örtüşmesi, sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algısının ve örgütsel güven düzeyini etkileyecek bir unsur olup olmayacağı sorusunu akla getirmektedir. Baltaş'a göre (2002), güven duygusunun yorumlanması üç bölüme ayrılabilir: (1) Kendine güven duymak, (2) Güvenilir olmak, (3) Başkalarına güven duymak.

İnsanın kendine güven duyması; kendisini ve sınırlarını kabul etmesiyle başlar ve kendi iç sesine kulak vermesiyle biçimlenir. Kendine güven, güvenilir olmanın ve başkalarına güvenmenin temelini oluşturur (Baltaş, 2002). Özgüven, bireyin kendisinden memnun olması, kendisi ve çevresiyle barışık yaşaması anlamına gelmektedir. Özgüven, hem bireyin kendi ile olan ilişkilerinde hem de çevresiyle olan ilişkilerinde önemli bir etkidir. Ayrıca özgüven, bireye çevresinin kendisine güvenilir bir insan olduğu beklentisine sokacaktır (Yılmaz, 2006).

Örgütsel güven kavramının bel kemiği olan “başkalarına güven duyma” hali, Baltaş’ın (2002) yaptığı sıralamaya göre “kendine güven duymak (özgüven)” ve “güvenilir olma” halinden sonra gelişen bir durum olarak ifade edilmektedir. Kısacası özgüveni olan ve güvenilir olan bireyler başkalarına da güven duyabilir şeklinde yorumlanabilir.

Güven kavramı kişisel ve toplumsal ilişkilerin yanı sıra örgütsel yaşam için de önem taşımaktadır. Ekonomik ve sosyal hayatta, özellikle de çalışma hayatı içinde güven, insan vücudundaki kan kadar işlevseldir (Ören, 2007). Örgütsel güven; çalışanların riskli ve belirsiz durumlarla karşılaştıklarında, örgütün taahhütlerinde ve davranışlarında tutarlı olacağına dair olumlu beklentilerin ve örgüt üyelerinin iyiliği için karşılıklı saygı, sevgi ve nezakete dayalı uyumlu ilişkilerin bir sonucudur (Yılmaz, 2006).

Örgütsel güven kavramı, “işgörenlerin yönetime olan güvenleri ve yönetimin kendilerine söylediklerine olan inançlarının derecesi” olarak ifade edilmektedir (Yaşar, 2005). Asunakutlu (2002) örgütsel güveni, örgüt içinde tüm üyelerin katılımıyla oluşan psikolojik bir ortam olarak değerlendirirken, Kalemci Tüzün (2006) ise, örgüt içinde oluşan güven iklimi olarak tanımlamıştır. Örgüt içinde güven, bir sosyal sermaye şekli ve örgütün diğer örgütler tarafından taklit edilemeyen örtük bilgisidir (Jones ve George, 1998, Akt: Erdem, 2003).

Eğitim örgütleri ulusun yaşam sorunlarını çözmeye katkıda bulunan, bireylerarası ilişkileri geliştirmede etkili olan ve daha iyi yaşama koşulları sağlamaya yardımcı örgütlerdir (Başaran, 2006). Bu sebeple okul içinde güven olgusunun konumlandığı yer, diğer örgütlere kıyasla çok daha önemlidir (Yılmaz, 2006). Çünkü eğitim örgütleri bireyde olumlu davranış

değişikliğinin amaçlandığı ve çıktılarının uzun vadede tüm toplumu etkilediği örgütlerdir. Öğretmenler ise bu örgütün en temel ögesidir.

Sonuç olarak güven, genelde örgütsel yaşamda ve özelde ise birer eğitim örgütü olan okulların yaşamında çok önemli bir yere sahiptir. Tüm örgütlerde olduğu gibi, okullarda da iş görenlerin örgütlerine ilişkin güven düzeyleri, hem bireysel edimi, hem de okulların örgütsel edimini doğrudan etkilemektedir. Bu etkinin oluşturulmasına ilk adım, işgören-örgüt arasında gerçekleşen psikolojik sözleşmenin ne düzeyde güvene dayalı olduğuna ilişkin algıları belirleyebilmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmanın amacı; öğretmenlerin ölçme aracına verdikleri yanıtlar doğrultusunda, sınıf öğretmenlerin örgütsel güven algılarını saptamaktır. Çünkü öğretmenler, her toplumda eğitim kurumunun temel örgütleri olan okulların eğitimsel işgörülerini gerçekleştirmelerinde stratejik bir rol oynamaktadır. Öğretmenlerin bu kritik konumları, okulda örgütsel güvenin oluşturulmasından sürdürülmesine ve sonuçlandırılmasına kadar bütün aşamalarında dikkatle göz önünde bulundurulmalıdır. Çünkü öğretmenler, eğitimdeki değerler sisteminin yalnızca oluşturucusu değil, aynı zamanda tipik bir taşıyıcısı ve temsilcisidir. Yukarıdaki açıklamalarda okullar için örgütsel güvenin önemli bir faktör olduğu ve kurumdaki etkileşimin bir sonucu olduğu açıklanmıştır. Kişiler arası öz yeterlik ve bazı değişkenlerin okulların örgütsel güven düzeylerini etkileme durumlarının bilinmesinin alana önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeyleri medeni durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
3. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeyleri mesleki kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeyleri okuttukları sınıf mevcuduna göre farklılaşmakta mıdır?
5. Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterliği ve örgütsel güven algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde sırasıyla araştırma modeli, evren ve örneklemi, veri toplamada kullanılan ölçme araçları, veri toplama işlemi ve verilerin çözümlenmesinde uygulanan istatistiksel tekniklere ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Araştırma modeli

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilikleri ile örgütsel güven algıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla genel tarama modeli ve genel tarama modellerinden de ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2011).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılında Kayseri İl Merkezindeki Kocasinan, Melikgazi, Talas, Hacılar ve İncesu ilçelerindeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise basit tesadüfi yöntemle belirlenen ve 15 ilkokulda görev yapan 300 öğretmen oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla, sınıf öğretmenlerinin bazı demografik özelliklerini belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu", Kişilerarası öz yeterlilik algılarını belirleyebilmek için "Kişilerarası Öz Yeterlilik Ölçeği", örgütsel güven algılarını belirleyebilmek için "Örgütsel Güven Ölçeği" kullanılacaktır. Veri toplama araçları aşağıda genel olarak tanıtılmıştır.

Öğretmen Kişilerarası Öz Yeterlilik Ölçeği (ÖKYÖ): Brouwers ve Tomic (2002) tarafından, öğretmenlerin (a) sınıftaki öğrencilerin davranışlarını yönetme, (b) meslektaşlarından destek elde etme ve (c) idarecilerinden

destek elde etme yeteneklerine ilişkin inançlarını değerlendirmeye yönelik geliştirilen ölçek yirmi dört maddeden oluşmaktadır. Öğretmenlerin kişilerarası öz-yeterlik inançlarını ölçmek amacıyla Brouwers ve Tomic (2002) tarafından geliştirilmiş olan ölçeğin Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması, Çapri ve Kan tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı toplam ölçek için 0.93, alt ölçekler için sırasıyla 0.91, 0.91, 0.89 olarak bulunmuştur.

Okullarda Örgütsel Güven Ölçeği: Okullarda Örgütsel Güven Ölçeği (OÖGÖ), öğretmenlerin görüşlerine göre okulların örgütsel güven düzeyini belirlemek için Daboval, Comish, Swindle ve Gaster'ın 1994 yılında geliştirdiği bir ölçektir. Kamer (2001) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Bu çalışma sonunda güvenilirlik testinde Alpha değeri 0,96 bulunmuştur. Ölçeğin okullara yönelik tekrar uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirlik açısından sınanması Yılmaz (2005) tarafından da yapılmıştır. Yılmaz (2005) da, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı 0,97 bulunmuştur. Dört alt boyutun kendi içlerinde hesaplanan güvenilirlik katsayıları çalışanlara Duyarlılık .95; Yöneticiye Güven .95; Yeniliğe Açıklık .75 ve İletişim Ortamı alt boyutu ise .92 bulunmuştur.

Verilerin Çözümlemesi ve Analizi

Örnekleme oluşturan sınıf öğretmenlerinin Kişilerarası Öz Yeterlilik İnançları Ölçeği ve Örgütsel Güven Ölçeğinden aldıkları puanların *cinsiyeye ve medeni durum* değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *bağımsız grup t testi*, *mesleki kıdem ve sınıf mevcudu* değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *tek yönlü varyans analizi (ANOVA)*, ANOVA sonucu anlamlı bulunan farklılıklarda farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla *TUKEY testi*, örnekleme oluşturan sınıf öğretmenlerinin Kişilerarası Öz Yeterlilik İnançları ile Örgütsel Güven düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek üzere Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde yöntem bölümünde açıklanan veri toplama araçları ile elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmeleri sonucunda ulaşılan bulgulara ilişkin tablo ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular araştırmanın alt problemleri takip edilerek sunulmuştur.

1. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmasına ilişkin Testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmasına ilişkin t Testi sonuçları

	Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	ss.	t	P
Kişilerarası Özyeterlilik Algısı	SYÖY	Kadın	147	15,78	4,298	.151	.880
		Erkek	153	15,71	4,466		
	İDÖY	Kadın	147	46,70	13,249	.087	.931
		Erkek	153	46,55	15,566		
	MDÖY	Kadın	147	8,18	2,831	-,799	.425
		Erkek	153	8,46	3,093		
Örgütsel Güven	Yöneticiye Güven	Kadın	147	29,36	12,432	,209	.440
		Erkek	153	30,54	13,877		
	İletişim Ortamı	Kadın	147	23,76	9,756	,401	,689
		Erkek	153	23,30	9,881		
	Yeniliğe Açıklık	Kadın	147	11,59	4,576	,393	,695
		Erkek	153	11,37	4,794		
Çalışanlara Duyarlılık	Kadın	147	46,70	13,249	,087	,931	
	Erkek	153	46,56	15,566			

Tablo 1 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik düzeylerinin sınıf yönetiminde algılanan öz-yeterlik (SYÖY) inancı alt boyutunda ($t=0.151$; $p>0.05$); idarecilerden elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlik (İDÖY) inancı alt boyutunda ($t=0.087$; $p>0.05$, meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlik (MDÖY) inancı alt boyutunda ($t= -0,799$; $p>0.05$); cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Buna göre cinsiyet faktörünün sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik inançları alt boyutları üzerinde etkisinin olmadığı söylenebilir.

Tablo 1 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven düzeylerinin yöneticiye güven alt boyutunda ($t=0.209$; $p>0.05$); iletişim ortamı alt boyutunda ($t=0.401$; $p>0.05$, yeniliğe açıklık alt boyutunda ($t= 0,393$; $p>0.05$); çalışanlara duyarlılık alt boyutunda ise ($t=0,087$; $p>0.05$) olduğu; buna göre, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Buna göre cinsiyet faktörünün sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven düzeylerinin alt boyutları üzerinde etkisinin olmadığı söylenebilir.

2. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeyleri medeni durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik algıları ve örgütsel güven düzeylerinin medeni durumlarına göre farklılaşmasına ilişkin t Testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik düzeylerinin sınıf yönetiminde algılanan öz yeterlik (SYÖY) inancı alt boyutunda ($t= -.262$; $p>0.05$); idarecilerden elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlik (İDÖY) inancı alt boyutunda ($t=-1,187$; $p>0.05$); meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlik (MDÖY) inancı alt boyutunda ise ($t=-.496$; $p>0.05$); medeni durum değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Buna göre medeni durum faktörünün sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik inançları alt boyutları üzerinde etkisinin olmadığı söylenebilir.

Tablo 2. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeylerinin medeni durumlarına göre farklılaşmasına ilişkin t Testi sonuçları

	Alt Boyutlar	Medeni Durum	N	X	ss.	t	P
Kişilerarası Özyeterlilik Algısı	SYÖY	Evli	265	15,72	4,319	-,262	,795
		Bekâr	35	15,94	4,862		
	İDÖY	Evli	265	46,29	14,584	-1,187	,241
		Bekâr	35	49,17	13,341		
	MDÖY	Evli	265	8,29	2,996	-,496	,622
		Bekâr	35	8,54	2,758		
Örgütsel Güven	Yöneticiye Güven	Evli	265	11,43	4,687	,703	,250
		Bekâr	35	11,80	4,702		
	İletişim Ortamı	Evli	265	23,42	9,609	-,507	,612
		Bekâr	35	24,31	11,311		
	Yeniliğe Açıklık	Evli	265	46,29	14,584	-,434	,665
		Bekâr	35	49,17	13,341		
	Çalışanlara Duyarlılık	Evli	265	11,43	4,687	-1,109	,268
		Bekâr	35	11,80	4,702		

Tablo 2 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven düzeylerinin yöneticiye güven alt boyutunda ($t=0,703$; $p>0,05$); iletişim ortamı alt boyutunda ($t= -.507$; $p>0,05$), yeniliğe açıklık alt boyutunda ($t= -.434$; $p>0,05$); çalışanlara duyarlılık alt boyutunda ise ($t=-1,109$; $p>0,05$) olduğu; buna göre, medeni durum değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Buna göre medeni durum faktörünün sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven düzeylerinin alt boyutları üzerinde etkisinin olmadığı söylenebilir.

3. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeyleri mesleki kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik algıları ve örgütsel güven düzeylerinin kıdeme göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları

Değişkenler		Kıdem	N	X	ss.	F	P
Kişilerarası Özyeterlik Algısı	SYÖY	0-10 Yıl	52	16,46	4,189	1,204	,309
		11-20 Yıl	124	15,98	4,368		
		21-25 Yıl	50	15,16	4,551		
		26 Yıl ve Üzeri	74	15,24	4,385		
	İDÖY	0-10 Yıl	52	8,96	2,520	1,083	,356
		11-20 Yıl	124	9,44	3,729		
		21-25 Yıl	50	10,28	4,536		
	MYÖY	26 Yıl ve Üzeri	74	9,47	3,953	,514	,673
		0-10 Yıl	52	8,37	2,744		
		11-20 Yıl	124	8,44	3,013		
		21-25 Yıl	50	8,52	3,046		
	Örgütsel Güven	Yöneticiye Güven	26 Yıl ve Üzeri	74	7,96	3,009	,615
0-10 Yıl			52	45,17	11,954		
11-20 Yıl			124	45,92	15,731		
21-25 Yıl			50	47,90	15,722		
İletişim Ortamı		0-10 Yıl	52	9,25	3,041	5,692*	,001
		11-20 Yıl	124	10,97	4,815		
		21-25 Yıl	50	12,32	5,044		
Yeniliğe Açıklık		26 Yıl ve Üzeri	74	12,27	4,576	,928	,428
		0-10 Yıl	52	22,21	8,901		
		11-20 Yıl	124	23,08	10,325		
		21-25 Yıl	50	23,90	9,436		
Çalışanlara Duyarlılık		26 Yıl ve Üzeri	74	24,93	9,769	3,745	,011
	0-10 Yıl	52	28,33	11,990			
	11-20 Yıl	124	27,70	12,774			
	21-25 Yıl	50	32,10	15,032			
		26 Yıl ve Üzeri	74	33,45	12,587		

*p<,05

Tablo 3 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik düzeylerinin sınıf yönetiminde algılanan öz yeterlik (SYÖY) inancı alt

boyutunda ($F=1,204$, $p>0.05$); idarecilerden elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlilik (İDÖY) inancı alt boyutunda ($F=1,083$, $p>0.05$); meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz-yeterlilik (MDÖY) inancı alt boyutunda ($F=0,514$, $p>0.05$); kıdem yılı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Buna göre kıdem yılının sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik inançları alt boyutları üzerinde etkisinin olmadığı söylenebilir.

Tablo 3 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven düzeylerinin kıdemlerine göre yöneticiye güven alt boyutunda ($F=0.615$, $p>0.05$) ve yeniliğe açıklık alt boyutunda ($F=0.928$, $p>0.05$) öğretmenlerin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık görülmezken, iletişim ortamı alt boyutunda ($F=5.692$, $p<0.05$) ve çalışanlara duyarlılık alt boyutunda ($F=3.745$, $p<0.05$) anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. İletişim ortamı ve çalışanlara duyarlılık alt boyutlarında gruplar arasında ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını belirlemek için yapılan TUKEY Testi sonuçları 3.1. de verilmiştir.

Tablo 3.1. Sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven düzeylerinin kıdemlerine göre farklılaşmasına ilişkin TUKEY testi sonuçları

Bağımlı Değişken	Ortalamalar Arası			
	(I) KIDEM	(J) KIDEM	Fark (I-J)	P
İletişim Ortamı	0-10 Yıl	11-20 Yıl	-1,718	,103
		21-25 Yıl	-3,070*	,004
		26 Yıl ve Üzeri	-3,020*	,002
Çalışanlara Duyarlılık	11-20 Yıl	0-10 Yıl	-,625	,991
		21-25 Yıl	-4,398	,183
		26 Yıl ve Üzeri	-5,744*	,015

* $p<.05$

Tablo 3.1. incelendiğinde iletişim ortamı alt boyutunda 21-25 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin iletişim ortamına ilişkin algılarının 0-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin algılarından yüksek olduğu görülmektedir. Aynı şekilde 26 yıl ve üzeri kıdem sahip öğretmenlerin iletişim ortamına ilişkin

algılarının 0-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin algılarından yüksek olduğu görülmektedir. Çalışanlara duyarlılık alt boyutunda ise 26 yıl ve üzeri kıdem sahip öğretmenlerin çalışanlara duyarlılık algılarının 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin algılarından yüksek olduğu görülmektedir.

4. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ve örgütsel güven düzeyleri okuttukları sınıfın mevcuduna göre farklılaşmakta mıdır?

Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik algıları ve örgütsel güven düzeylerinin sınıf mevcuduna göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik düzeylerinin sınıf yönetiminde algılanan öz yeterlik (SYÖY) inancı alt boyutunda ($F=3,333$, $p<0.05$); idarecilerden elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz-yeterlik (İDÖY) inancı alt boyutunda ($F=4,151$, $p<0.05$); meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlik (MDÖY) inancı alt boyutunda ($F=7.373$, $p<0.05$); sınıf mevcudu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir.

Tablo 4 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven düzeylerinin sınıf mevcuduna göre yöneticiye güven alt boyutunda ($F=2,910$, $p>0.05$) ve yeniliğe açıklık alt boyutunda ($F=2.677$, $p>0.05$) öğretmenlerin sınıf mevcutlarına göre anlamlı bir farklılık görülmezken, iletişim ortamı alt boyutunda ($F=4.058$, $p<0.05$) ve çalışanlara duyarlılık alt boyutunda ($F=3.860$, $p<0.05$) anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir.

Sınıf yönetiminde algılanan öz yeterlik (SYÖY) inancı, idarecilerden elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlik (İDÖY) inancı ve meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlik (MDÖY) inancı boyutlarında ve iletişim ortamı ve çalışanlara duyarlılık alt boyutlarında gruplar arasında ortaya çıkan farklılaşmanın kaynağını belirlemek için yapılan TUKEY Testi sonuçları 4.1. de verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik düzeylerinin sınıf mevcuduna göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları

Değişkenler		Sınıf Mevcudu	N	X	ss.	F	P
Kişilerarası Özyeterlilik Algısı	SYÖY	20'den az	45	15,04	4,216	3,333*	,037
		21-30 arası	169	15,42	4,342		
		31 ve Üzeri	86	16,74	4,412		
	İDÖY	20'den az	45	8,78	2,557	4,151*	,017
		21-30 arası	169	9,22	3,875		
		31 ve Üzeri	86	10,45	3,916		
	MYÖY	20'den az	45	8,49	2,617	7,373*	,001
		21-30 arası	169	7,80	2,804		
		31 ve Üzeri	86	9,27	3,223		
Örgütsel Güven	Yöneticiye Güven	20'den az	45	26,84	13,506	2,910	,056
		21-30 arası	169	29,53	13,143		
		31 ve Üzeri	86	32,44	12,787		
	İletişim Ortamı	20'den az	45	20,64	9,968	4,058	,018
		21-30 arası	169	23,22	10,021		
		31 ve Üzeri	86	25,62	8,908		
	Yeniliğe Açıklık	20'den az	45	10,53	4,526	2,677	,070
		21-30 arası	169	11,27	4,846		
		31 ve Üzeri	86	12,37	4,328		
	Çalışanlara Duyarlılık	20'den az	45	41,84	13,075	3,860	,022
		21-30 arası	169	46,61	15,044		
		31 ve Üzeri	86	49,16	13,430		

Tablo 4.1. incelendiğinde sınıf yönetiminde algılanan öz yeterlilik (SYÖY) inancı alt boyutunda 31 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip öğretmenlerin 21-30 arası ve 20'den az sınıf mevcuduna sahip öğretmenlere göre sınıf yönetiminde algılanan öz yeterlilik inançlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. İdarecilerden elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz-yeterlilik (İDÖY) inancı alt boyutunda 31 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip öğretmenlerin 21-30 arası ve 20'den az sınıf mevcuduna sahip öğretmenlere göre idarecilerden elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlilik inançlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlilik (MDÖY)

inancı boyutunda ise 31 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip öğretmenlerin 21-30 arası sınıf mevcuduna sahip öğretmenlere göre meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlilik inançlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz-yeterlilik düzeylerinin sınıf mevcuduna göre farklılaşmasına ilişkin TUKEY testi sonuçları

Bağımlı Değişken	(I) Sınıf Mevcudu	(J) Sınıf Mevcudu	Ortalamalar Arası	
			Fark (I-J)	P
SYÖY	31 ve üzeri	20'den az	1,700	,034
		21-30 arası	1,324	,022
İDÖY	31 ve üzeri	20'den az	1,676	,015
		21-30 arası	1,235	,013
MYÖY	31 ve üzeri	20 den az	,779	,313
		21-30 arası	1,469	,000
Çalışanlara Duyarlılık	31 ve üzeri	20'den az	7,318	,016
		21-30 arası	2,553	,371
İletişim Ortamı	31 ve üzeri	20'den az	4,972	,016
		21-30 arası	2,391	,152

Tablo 4.1. incelendiğinde çalışanlara duyarlılık alt boyutunda 31 ve üzerindeki sınıf mevcuduna sahip olan öğretmenlerin 20'den az sınıf mevcuduna sahip öğretmenlere göre çalışanlara duyarlılık algılarının yüksek olduğu görülmektedir. Benzer şekilde iletişim ortamı alt boyutunda da 31 ve üzerindeki sınıf mevcuduna sahip olan öğretmenlerin 20'den az sınıf mevcuduna sahip öğretmenlere göre çalışanlara duyarlılık algılarının yüksek olduğu görülmektedir.

5. Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterliği ve örgütsel güven algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik algılarıyla örgütsel güven algıları arasındaki ilişki alt boyutlar açısından incelenmiş ve Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik algıları ile örgütsel güven algıları arasında tüm alt boyutlar açısından pozitif yönde bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Buna göre sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik inancı alt boyutlarından sınıf yönetimine ilişkin öz yeterlilik algısı ile örgütsel güven alt boyutlarından çalışanlara duyarlılık ($r=,251$), yöneticiye güven ($r=,177$), yeniliğe açıklık ($r=,231$) ve iletişim ortamı ($r=,271$) alt boyutlarında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik algıları ile örgütsel güven algıları arasındaki ilişki

		1	2	3	4	5	6	7
SYAÖ	R	-						
	P							
İAÖ	R	,469**	-					
	P	,000						
MAÖ	R	,474**	,617**	-				
	P	,000	,000					
Çalışanlara Duyarlılık	R	,251**	,463**	,277**	-			
	P	,000	,000	,000				
Yöneticiye Güven	R	,177**	,466**	,250**	,760**	-		
	P	,002	,000	,000	,000			
Yeniliğe açıklık	R	,231**	,476**	,279**	,789**	,866**	-	
	P	,000	,000	,000	,000	,000		
İletişim Ortamı	R	,271**	,516**	,313**	,771**	,859**	,879**	-
	P	,000	,000	,000	,000	,000	,000	

Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik inancı alt boyutlarından idarecilerden elde edilen desteğe ilişkin öz yeterlilik algısı ile örgütsel güven alt boyutlarından çalışanlara duyarlılık ($r=,463$), yöneticiye güven ($r=,466$), yeniliğe açıklık ($r=,476$) ve iletişim ortamı ($r=,516$) alt boyutlarında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik inancı alt boyutlarından meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin öz yeterlilik algısı ile örgütsel güven alt boyutlarından çalışanlara duyarlılık ($r=,277$), yöneticiye güven ($r=,250$) ve yeniliğe açıklık ($r=, 279$) alt boyutlarında pozitif yönde ve düşük bir ilişki görülmekteyken iletişim ortamı ($r=,313$) alt boyutunda pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik algılarının cinsiyetlerine göre farklılaşmasına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, cinsiyet açısından bir farklılık saptanamamıştır. Alanyazın incelendiğinde, Nazri ve Barrick (1990), Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy (2000), Çimen (2007a), Türk (2008), Çokluk Bökeoğlu ve Yılmaz (2008), Seçer (2011), Bozgeyikli (2012) de öğretmenlerin cinsiyetlerinin, onların kişilerarası öz yeterlik algılarında anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucuna varmışlardır. Araştırma sonucunda elde edilen bu bulgu, günümüz dünyasında kadın-erkek eşitliğinin yansımaları gereği; cinsiyetin, birçok meslek grubunda olduğu gibi öğretmenlik mesleği için de bireylerin algı düzeylerini etkileyecek bir faktör olarak görülmemesi şeklinde yorumlanabilir. Ancak, öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algılarının cinsiyete göre farklılaştığını belirleyen çalışmalar da vardır. Çapri ve Çelikkaleli (2008), Artuksi (2009), Durdukoca (2010), Benzer (2011)'in yaptıkları çalışmalarda, öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlik algıları üzerinde cinsiyet faktörünün anlamlı etkilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anılan çalışmalardan elde edilen bulgular, bu araştırmadan elde edilen bulgularla çelişmektedir. Bandura'ya göre (2001), yeterlik inançları cinsiyete göre, kültürler arasında farklılık göstermektedir. Bu durumda araştırmaların yapıldığı topluluklar arasındaki kültür farkları, cinsiyet faktörünün sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik algılarını farklı şekilde etkileyebileceğini düşündürmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven algılarının cinsiyetlerine göre farklılaşmasına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, cinsiyetler açısından bir farklılık olmadığı görülmektedir. Alan yazın incelendiğinde, Culver (1994), Blevins (2001), Özdil (2005), Yılmaz ve Çokluk Bökeoğlu (2008), Paker (2009), Yüksel (2009), Topaloğlu (2010), Kartal (2010) da örgütsel

güven algılarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucuna varmışlardır. Yılmaz'ın (2015), yaptığı çalışmada, öğretmenlerinin okula güven algılarının alt boyutları olan "Okul Müdürüne Güven", "Meslektaşlara Güven" ve "Öğrenciye ve Veliye Güven" algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Altun (2010) çalışmasında; özel eğitim kurumları öğretmenlerinin güven algısı üzerinde cinsiyet değişkeninin etkisi olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yüksel (2009), yaptığı çalışmada öğretmenlerin güven algılarının örgütsel güvenin alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığa yol açmadığını belirlemiştir. Bununla birlikte Conn (2004)'un yaptığı çalışmada ise, örgütsel güven düzeyinin cinsiyete göre farklılaştığını ancak erkeklerin kadınlara göre örgüte daha az güven duyduğunu bulmuştur. Ancak, öğretmenlerin örgütsel güven algılarının cinsiyete göre farklılaşmadığını belirleyen çalışmalar da vardır. Yılmaz (2005), Cömert, Demirtaş, Özer, Üstüner (2006), Artuksu (2009), Yücel ve Samancı (2009), Çınar ve Bozgeyikli (2015), örgütsel güven algılarında cinsiyet faktörünün anlamlı etkilerinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yılmaz'ın (2006) yaptığı çalışmada, örgütsel güvenin; çalışanlara duyarlılık, yöneticiye güven, iletişim ortamı ve yeniliğe açıklık alt boyutları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermiştir. Örgütsel güvenin tüm alt boyutlarının puan ortalamalarında erkeklerin puan ortalamaları kadınların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Cinsiyet ile bireylerin kendi yeterliklerini olumlu olarak değerlendirme eğilimi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara bakıldığında genellikle erkeklerin yeterlikleri konusunda kendilerini olumlu olarak değerlendirmelerinin kızlardan daha yüksek olduğu görülmektedir (Knox, Funk, Elliot ve Bush 1998). Bilgiç (2011), yaptığı çalışmada, ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin "Yöneticiye Güven" ve "Paydaşlara Güven" faktörlerine ait puanları cinsiyetlerine göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir. Erkek öğretmenlerin yöneticilerine ve paydaşlarına daha yüksek düzeyde güven duydukları bulunmuştur. Elde edilen bulgular toplam ölçek bazında incelendiğinde ise ilköğretim okullarında çalışan erkek öğretmenlerin güven puanları yine kadın meslektaşlarının puanlarından fazladır. Son olarak ilköğretim okulu öğretmenlerinin "Meslektaşlara Güven" faktörüne ait puanları incelendiğinde

cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Zafer Güneş (2014) yaptığı çalışmasında cinsiyet değişkenine göre ilköğretim okulu öğretmenlerinin algıları, örgütsel güvenin yöneticiye güven ve örgütsel güven algılarında çalışanlara duyarlık boyutunda anlamlı düzeyde farklılaşmadığını ancak örgütsel güvenin yeniliğe açıklık ile iletişim ortamı boyutlarında ve örgütsel güven algılarında anlamlı düzeyde farklılaşmakta olduğu bulmuştur. Buna göre araştırmada, öğretmenlerin örgütsel güvenin yeniliğe açıklık ile iletişim ortamı boyutlarında cinsiyete göre değiştiği ve öğretmenlerin algılarında cinsiyet değişkenine göre erkek öğretmenler lehine istatistiksel anlamda manidar bir farklılık olduğu saptanmıştır. Anılan çalışmalardan elde edilen bu bulgular, bu araştırmadan elde edilen bulgularla çelişmektedir. Örgütsel güven düzeylerini etkileyen faktörler içerisinde bireylerin yetiştirilme tarzı ve kültürel farklılıklar etkili olabilmektedir. Bu durumda araştırmaların yapıldığı topluluklar arasındaki kültür farkları ve yetiştirilme şartları, cinsiyet faktörünün sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven algılarını farklı şekilde etkileyebileceği söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik düzeylerini medeni durum değişkeni açısından anlamlı derecede bir farklılık göstermemektedir. Türk (2008), sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik düzeyleri ve mesleki doyumları belirlenmeye çalıştığı araştırmasında, sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algılarında medeni duruma göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bununla birlikte Benzer'in (2011) yaptığı araştırma sonucunda ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin öz yeterlik algılarında medeni durum değişkeni açısından erkekler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu açıdan Benzer'in (2011) elde ettiği bulgular araştırma sonucumuzu desteklememektedir.

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven algılarının medeni durumlarına göre farklılaşmasına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, medeni durumlarına göre bir farklılık olmadığı görülmektedir. Altun (2010) yaptığı araştırmada, Örgütsel Güven Ölçeği Çalışan Politikaları faktörünün aritmetik ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, evli ve bekâr çalışanların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğretmenlerin güven algısı üzerinde medeni durum değişkeninin etkisi olmadığı

söylenbilir. Örgütsel Güven Ölçeği Yönetici-Çalışan İlişkisi faktörünün aritmetik ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, evli ve bekâr çalışanların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğretmenlerin güven algısı üzerinde medeni durum değişkeninin etkisi olmadığı söylenebilir. Örgütsel Güven Ölçeği İletişim faktörünün aritmetik ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, evli ve bekâr çalışanların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğretmenlerin güven algısı üzerinde medeni durum değişkeninin etkisi olmadığı söylenebilir. Örgütsel Güven Ölçeği Genel Güven Ölçeği faktörünün aritmetik ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, evli ve bekâr çalışanların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğretmenlerin güven algısı üzerinde medeni durum değişkeninin etkisi olmadığı söylenebilir. Demircan ve Ceylan (2003) da yaptıkları çalışmada örgütlerde güvene dayalı ilişkilerin kurulmasının, çalışanların liderlerine ve bir bütün olarak örgütlerine güven duymalarını sağlayabileceğinden; örgütlerine duygusal açıdan bağlı, kendilerini örgütleri içinde tanımlayabilen, işlerinden tatmin olan ve örgütlerinden ayrılmayı istemeyen çalışanlar yaratabileceğinden bahsetmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algılarının kıdemlerine göre farklılaşmasına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, kıdemleri açısından bir farklılık olmadığı görülmektedir. Alan yazın incelendiğinde, Celep (2002), Zengin Kapıcı, 2003). Chacon (2005), Çimen (2007), Özerkan (2007), Türk (2008), Seçer (2011) de kişilerarası öz yeterlilik algılarının kıdeme göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucuna varmışlardır. Ancak, öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlilik algılarının kıdemlerine göre farklılaştığını belirleyen çalışmalar da vardır. Campbell (1996), Woolfolk-Hoy (2000), Önen ve Öztuna (2005), Daughetry (2005), Say (2005), Cheung (2008), öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlilik algıları üzerinde kıdem faktörünün anlamlı etkilerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Anılan çalışmalardan

elde edilen bulgular, bu araştırmadan elde edilen bulgularla çelişmektedir. Alan yazındaki farklı bulgular, öğretmenlerin edindikleri deneyimlerin birbirinden farklı olmasından kaynaklanmış olabilir.

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven algılarının kıdemlerine göre farklılaşmasına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre, iletişim ortamı alt boyutunda 21-25 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin iletişim ortamına ilişkin algılarının 0-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin algılarından yüksektir. Aynı şekilde 26 yıl ve üzeri kıdem sahip öğretmenlerin iletişim ortamına ilişkin algıları 0-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin algılarından yüksektir. Çalışanlara duyarlılık alt boyutunda ise 26 yıl ve üzeri kıdem sahip öğretmenlerin çalışanlara duyarlılık algıları 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin algılarından yüksektir. Özer ve diğerleri (2006), 21 yıl ve üzeri meslekî kıdeme sahip olan öğretmen grubunun örgütsel güven düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çokluk Bökeoğlu ve Yılmaz (2008) çalışmalarında, kıdem arttıkça hem alt boyut puanlarının hem de toplam puanın yükselme eğiliminde olduğunu belirterek, özellikle mesleğin son yıllarına doğru örgütsel güven düzeyinin en üst düzeye çıktığı bilgisine ulaşmışlardır. Artuksu (2009) de araştırmasında, boyut ayrımı yapılmaksızın, okul örgütüne ilişkin güven düzeyleri, kıdemi 20 yıldan fazla olan öğretmenlerde daha yüksek, diğer kıdem yıllarındaki öğretmenlerde daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Parker (2009)'de aynı sonuca ulaşmıştır. Bu çalışmalar araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Bilgiç (2011) yaptığı çalışmada, ilköğretim okulu öğretmenlerinin "Yöneticiye Güven", "Meslektaşlara Güven" ve "Paydaşlara Güven" faktörlerinden aldıkları puanların meslekî kıdem durumlarına göre anlamlı derecede farklılaştığı bulunmuştur. "Yöneticiye Güven" faktörü puanlarına göre, 20 yıl ve üstü deneyime sahip olan öğretmenler yöneticilerine 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 11-15 yıl deneyime sahip olanlardan daha yüksek düzeyde güven duymaktadırlar. Bunlara karşın, ilköğretim okulu öğretmenlerinin "Yöneticiye Güven" faktörü puanlarının, meslekî kıdem durumlarına göre diğer tüm gruplarda anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. İlköğretim okulu öğretmenlerinin, "Meslektaşlara Güven" faktörü puanlarına göre, 20 yıl ve üstü deneyime sahip olan öğretmenler meslektaşlarına, 1-5 yıl ve 6-10 yıl deneyime sahip olanlardan daha yüksek düzeyde güven duymaktadırlar. Öte yandan, ilköğretim okulu

öğretmenlerinin “Meslektaşlara Güven” faktörü puanlarının meslekî kıdem durumlarına göre diğer tüm gruplarda anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır İlköğretim okulu öğretmenlerinin “Paydaşlara Güven” faktörü puanlarına göre, 1-5 yıl deneyime sahip olan öğretmenlerle, diğer gruplar (6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl ve 20 yıl ve üstü olanlar) arasında, deneyimi fazla olan öğretmenlerin daha yüksek düzeyde güven duydukları tespit edilmiştir. Bununla birlikte, 20 yıl ve üstü deneyime sahip olan öğretmenler, 6-10 yıl deneyime sahip olanlardan daha yüksek düzeyde güven duymaktadırlar. Bunlara karşın, ilköğretim okulu öğretmenlerinin “Paydaşlara Güven” faktörü puanlarının, meslekî kıdem durumlarına göre diğer tüm gruplarda anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. İlköğretim okulu öğretmenlerinin, “Toplam Ölçek” puanları incelendiğinde, meslekî kıdemi 20 yıl ve üstü olan öğretmenlerin 1-5 yıl, 6-10 ve 11-15 olan öğretmenlerden daha yüksek düzeyde güven duydukları belirlenmiştir. Diğer yandan, ilköğretim okulu öğretmenlerinin “Toplam Ölçek” puanlarının, meslekî kıdem durumlarına göre diğer tüm gruplarda anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Yılmaz (2015), yaptığı çalışmada, öğretmenlerinin okula güven algılarının alt boyutları olan “Okul Müdürüne Güven” ve “Öğrenci ve Veliye Güven” algılarının mesleki çalışma yılı değişkenine göre farklılık gösterdiği, fakat “Meslektaşlara Güven” algılarının mesleki çalışma yılı değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin “Okul Müdürüne Güven” algılarının çalıştıkları okul türüne göre farklılığının kaynağının 10 yıl altı çalışma yılı ile 21 yıl ve üstü kıdem grupları arasında; 21 yıl ve üstü çalışma yılına sahip öğretmenler lehine olduğu; öğretmenlerin “Öğrenciye ve Veliye Güven” algılarının çalıştıkları okul türüne göre farklılığının kaynağının 10 yıl altı çalışma yılı ile 11-20 yıl ve 10 yıl ve altı ile 21 yıl ve üstü kıdem grupları arasında; 10 yıl ve altı çalışma yılına sahip öğretmenler lehine olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven algısının kıdem yükseldikçe arttığı söylenebilir. Bu durum, kıdemi artan öğretmenlerin, okulda geçirdikleri zamanın ve yaşanmışlıklarının artmasına paralel olarak örgütlerine olan güvenlerinin de artması ile ilişkilendirilebilir. Yukarıdaki bulguların aksine Yılmaz (2005), Karaköse ve Bozgeyikli (2012), Çokluk Bökeoğlu ve Yılmaz’a (2008) ait çalışmalarda öğretmenlerin örgütsel güven algıları ile

kıdem arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ifade edilmiştir. Omarov (2009) yapmış olduğu araştırmasında 16-20 yıl aralığında çalışma geçmişine sahip olan özel sektör çalışanlarının örgütsel güven algılarının yöneticiye güven boyutunda daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Altun (2010) özel eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel güven algıları üzerinde mesleki kıdem değişkeninin etkisi olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Kartal (2010) genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlerin örgütsel güven düzeylerini karşılaştırdığı çalışmada; kıdem değişkenine göre genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığını tespit etmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik algılarının sınıf mevcuduna göre farklılaşmasına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, sınıf mevcuduna göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre sınıf yönetiminde algılanan öz yeterlik (SYÖY) inancı alt boyutunda 31 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlilik inançları 21-30 arası ve 20'den az sınıf mevcuduna sahip öğretmenlere göre sınıf yönetiminde algılanan öz yeterlilik inançlarından anlamlı düzeyde yüksektir. İdarecilerden elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlik (İDÖY) inancı alt boyutunda ise 31 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip öğretmenlerin 21-30 arası ve 20'den az sınıf mevcuduna sahip öğretmenlere göre idarecilerden elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlilik inançlarından anlamlı düzeyde yüksektir. Meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlik (MDÖY) inancı boyutunda da 31 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlilik inançları 21-30 arası sınıf mevcuduna sahip öğretmenlere göre meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin algılanan öz yeterlilik inançlarından anlamlı düzeyde yüksektir. Alan yazın incelendiğinde, kişilerarası öz yeterlik algılarının, sınıf mevcuduna göre anlamlı bir farklılık olduğunu belirten araştırmalara rastlanmaktadır. Raudenbus, Rowan ve Cheong (1992)'un yaptıkları araştırmanın bulgularına göre, öğretmenlerin kalabalık sınıflarda çok yüksek seviyede yeterlik gösterdikleri bulunmuştur. Böylece, araştırmacılar öğretmenlerin yeterliklerini anlamak için onları 'yüksek' ya da 'düşük' yeterlik grupları şeklinde sınıflamak yerine öğretmenler arasındaki farklılıkların üzerinde durulması gerektiğini vurgula-

mışlardır. Yılmaz ve Çokluk Bökeoğlu (2008) da yaptıkları çalışma sonucunda, kişilerarası öz yeterlilik algılarının, sınıf mevcuduna göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ancak, öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlilik algılarının sınıf mevcuduna göre farklılaşmadığını belirleyen çalışmalar da vardır. Çimen (2007), Seçer (2011) öğretmenlerin kişilerarası öz yeterlilik algıları üzerinde sınıf mevcudu faktörünün anlamlı etkilerinin olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Anılan çalışmalardan elde edilen bulgular, bu araştırmadan elde edilen bulgularla çelişmektedir. Çimen (2007), yaptığı çalışmada öğrenci sayısına göre öğretmenler arasında öz yeterlilik algısı açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ercan (2007) da sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik düzeylerini karşılaştırmak amacıyla yaptığı çalışmasında öğretmenlerin fen bilgisi öz yeterliliğinin sınıf mevcudu değişkeni açısından bir farklılık göstermediği sonucuna varmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven algılarının sınıf mevcutlarına göre farklılaşmasına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, sınıf mevcutları açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre, çalışanlara duyarlılık alt boyutunda 31 ve üzerindeki sınıf mevcuduna sahip olan öğretmenlerin örgütsel güven algılarının, 20'den az sınıf mevcuduna sahip öğretmenlere göre yüksektir. Benzer şekilde iletişim ortamı alt boyutunda da 31 ve üzerindeki sınıf mevcuduna sahip olan öğretmenlerin 20'den az sınıf mevcuduna sahip öğretmenlere göre çalışanlara duyarlılık algıları yüksektir. Literatür incelendiğinde, araştırma bulgumuzu destekleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Çokluk Bökeoğlu ve Yılmaz (2008) tarafından yapılan bir çalışma da ise araştırma bulgularımızın aksine; öğretmenlerin örgütsel güven düzeyi öğrenci sayısına göre karşılaştırıldığında, okuldaki öğrenci sayısı azaldıkça, genel anlamda örgütsel güvenin arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik algıları ile örgütsel güven algıları arasında tüm alt boyutlar açısından pozitif yönde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Alt boyutlar açısından; sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik inancı alt boyutlarından sınıf yönetimine ilişkin öz yeterlilik algısı ile örgütsel güven alt boyutlarından çalışanlara duyarlılık, yöneticiye güven, yeniliğe açıklık ve iletişim ortamı alt boyutlarında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu

saptanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik inancı alt boyutlarından idarecilerden elde edilen desteğe ilişkin öz yeterlilik algısı ile örgütsel güven alt boyutlarından çalışanlara duyarlılık, yöneticiye güven, yeniliğe açıklık ve iletişim ortamı alt boyutlarında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik inancı alt boyutlarından meslektaşlardan elde edilen desteğe ilişkin öz yeterlilik algısı ile örgütsel güven alt boyutlarından çalışanlara duyarlılık, yöneticiye güven ve yeniliğe açıklık alt boyutlarında pozitif yönde ve düşük bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte iletişim ortamı alt boyutunda pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik inançları ile örgütsel güven algıları arasındaki ilişkinin pozitif yönde olması öz yeterlilik algısının örgütsel güven algısını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Buradan öz yeterlilik algıları yüksek olan sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven algılarının da yüksek olacağı sonucuna ulaşılabilir. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ile örgütsel güven algıları arasındaki pozitif yönlü ilişki sınıf öğretmenlerinin örgütleriyle olan ilişkileri hakkında bazı ipuçları vermektedir. Sınıf yönetimine ilişkin öz yeterlilik inançları yüksek olan sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven algılarının da pozitif yönde arttığı söylenebilir. Sınıf yönetimi sadece sınıf öğretmenleri açısından değil birçok branştaki öğretmenler açısından da ciddi bir kaygı kaynağıdır. Sınıf yönetiminde başarılı olan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin birçok alanında da başarı gösterdikleri söylenebilir. Kişilerarası öz yeterlilik algısının bir diğer bileşeni olan idarecilerden elde edilen destek de örgütsel güvenin oluşması ve sürdürülmesi açısından son derece önemlidir. Okul yöneticilerinin öğretmenlere verdikleri destek oldukça önemlidir. Yaptıkları işlerde idare tarafından desteklendiklerini hisseden öğretmenlerin kendilerini güvende hissettikleri söylenebilir. Olumlu okul ikliminin oluşmasında mesleki dayanışma, iletişim, örgütsel destek gibi birçok değişken etkilidir. Meslektaş dayanışması ve desteği de bu olumlu iklimi besleyen etkenlerden birisidir. İdarecilerinden ve meslektaşlarından destek sağlayan öğretmenlerin öz yeterliliklerinin ve öz güvenlerinin arttığı, kendilerine güvenleri yüksek olan öğretmenlerin de öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğu göz önüne alındığında öğretmenler açısından öz yeterlilik algısı ve örgütsel güvenin önemi daha iyi anlaşılacaktır. Nitekim ilgili alan yazında öz

yeterlilik algısı yüksek öğretmenlerin en etkili öğretim etkinliklerini sınıf içinde uyguladıkları, öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere daha fazla zaman harcadıkları ve öğrencilerin öğrenme sürecine daha aktif bir biçimde katılarak kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu üstlenmelerini sağladıkları belirtilmektedir (Caprara, Barbaranelli, Steca ve Malone, 2006; Ross ve Gray, 2006). Alan yazın incelemesi sonucunda sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ile örgütsel güven algıları arasındaki ilişkiyi inceleyen başka bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte Kesen ve Akyüz (2015) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada üniversite öğrencilerinin akademik öz yeterlilik algılarının örgütsel güveni olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Yani öğrenciler akademik olarak kendilerini başarılı gördükçe üniversite yönetimine ve öğrenci arkadaşlarına olan güvenleri artmaktadır. Öz yeterlilik inancının artırılması kişilerin örgütlerine duydukları güveni de artırmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algıları ile örgütsel güven algıları arasındaki ilişki genel olarak değerlendirildiğinde olumlu bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Buna göre kişiler arası öz yeterlilik algılarının yüksek olması durumunda örgütsel güven algılarının da yükselmesi beklenir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin kişiler arası öz yeterlilik algılarını yükseltmek amacıyla alınacak önlemlerin örgütsel güven algılarını da yükselteceği söylenebilir. Bireylerin yaşamında kalıcı izler bırakan sınıf öğretmenlerinin örgütsel güven algıları ve öz yeterlilik algılarının yüksek olmasının gerek kişisel gerekse toplum hayatına sağlayacağı katkılar göz önünde bulundurulmalıdır. Bunun için özel günlerde yapılan kutlamalar, ziyaretler, taziye sunma gibi informal etkinliklere daha çok yer verilerek iletişim kanallarının zenginleştirilmesi yoluyla öğretmenlerin öz yeterlilik algıları yükseltilebilir.

Kaynakça

Altun, G. (2010). *Özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Artuksı, E. (2009). *İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin okulun örgütsel güven düzeyine ilişkin algıları*. Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Asunakutlu, T. (2002). Örgütsel güvenin oluşturulmasına ilişkin unsurlar ve bir değerlendirme. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 55-67.
- Atıcı, M. (2000). *İlkokul öğretmenlerinin sınıf yönetiminde yetkinlik beklentisi rolünün ingiltere ve türkiye’de seçilen bir araştırma grubu üzerinde incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Leicester Üniversitesi, Leicester.
- Baltaş, A. (2002). *Ekip çalışması ve liderlik*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavior-change, *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational Psychologist*, 28 (2), 117-148.
- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual Review of Psychology*, 1-60. <http://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.1>
- Başaran, E.İ. (2006). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Benzer, F. (2011). *İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin öz yeterlik algılarının analizi*. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Bilgiç, Ö. (2011). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven düzeyine ilişkin algıları (Küçükçekmece Örneği)*. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Blevins R. E. (2001). *A Study of Association Between Organizational Trust and Decision-Making, Communication, And Collaboration in Comprehensive Regional*. Unpublished Doctoral Thesis. New Mexico State University Las Cruces, New Mexico, Pro Quest Information and Learning Company.
- Bozgeyikli, H. (2012) Self-efficacy as a predictor of compassion satisfaction, burnout, compassiona fatigue: A Study on psychological counselors. *African Journal of Business Management*, 6(2), 646-651.

- Campbell, J. (1996). A Comparison of teacher efficacy for preand in-service teachers in Scotland and America. *Education*, 117(1), 2-11.
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P. & Malone, P. S. (2006). Teacher self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of school Psychology*, 44, 473-490.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çapri, B. ve Kan, A. (2006). Öğretmen Kişilerarası Öz-yeterlilik Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 63- 81.
- Celep, C. (2002). The Correlation of the Factors: The Prospective Teachers' Sense of Efficacy and Beliefs, and Attitudes About Student Control. *National Forum*, 1-10.
- Chacon, C. T. (2005). Teacher' perceived efficacy among EFL teachers in middle schools in Venezuela. *Teaching and TeacherEducation*, 21(3), 257-272.
- Cheung, Y. H. (2008). Teacher efficacy: a comparative study of Hong Kong and Shanghai primary in-service teachers. *Australian Educational Researcher*, 35(4), 103-123.
- Çimen, S. (2007a). *İlköğretim öğretmenlerinin tükenmişlik yaşantıları ve yeterlilik algıları*. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli.
- Çınar, A. ve Bozgeyikli, H. (2015). Ortaöğretim kurumlarında paylaşılan liderlik algısı, *OPUS - Türkiye Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 42-60
- Çokluk Bökeoğlu, Ö. ve Yılmaz, K. (2008). İlköğretim okullarında örgütsel güven hakkında öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 54, 211-233.
- Conn, S. J. (2004). Across the miles: Exploring the relationship between perceptions of trust and perceptions of organizational justice in a geographically dispersed organization. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering*, 65(5-B), 2690.

- Culver, T. R. (1994). *Influence strategies and trust in public schools*. Seattle University, Education, Administration (0514); Edd. Business Administration, Management (0454); Political Science, Public Administration (0617) ProQuest Information and Learning.
- Daugherty, S. G. (2005). *Teacher efficacy and its relation to teachers' behaviors in the classroom*. University of Houston, Unpublished Doctoral Thesis, Houston.
- Demircan, N. ve Ceylan, A. (2003). Örgütsel güven kavramı: Nedenleri ve sonuçları. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 10(2), 139-150.
- Durdukoca, Ş. F. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik özyeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10 (1), 69-77.
- Ercan, S. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin bilimsel süreç beceri düzeyleri ile fen bilgisi öz-yeterlilik düzeylerinin karşılaştırılması (Uşak il örneği)*. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Erdem, F. ve Özen, J. (2003). *Niklas Luhmann'ın tanıdıklık, emin olma ve güven ayrımı*. Sosyal bilimlerde güven, Editör: Erdem F., Ankara: Vadi Yayınları, 53-59.
- Kalemci Tüzün, İ. (2006). *Örgütsel güven, örgütsel kimlik ve örgütsel özdeşleşme ilişkisi; uygulamalı bir çalışma*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Kalkan, G. D. (2012). *Sınıf öğretmenliği adaylarının kendi sınıf öğretmenlerinin yeterliliğini değerlendirmeleri*. Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, Sivas.
- Kaner, S. (2010). Özel gereksinimli olan ve olmayan öğrencilerin öğretmenlerinin öz-yeterlilik inançları. *Ankara Üni. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 43(1), 193-217.
- Karaköse, B., Bozgeyikli, H. (2012) Örgütsel bağlılık ve çalışma yaşamı kalitesi arasındaki ilişki: rehberlik araştırma merkezlerinde çalışan personel üzerine bir çalışma, *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 1 (2), 185-202
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.

- Kartal, S.E. (2010). *Genel liseler ile mesleki ve teknik liselerdeki öğretmenlerin örgütsel güven düzeylerinin karşılaştırılması*. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Kesen, M. ve Akyüz, B. (2015). Akademik özyeterlilik algısı, örgütsel Güven ve örgütsel sinizm ilişkisinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (3), 47-68.
- Kılıçoğlu, G., Karakuş, E.N. ve Demir, T. (2011). *Sosyal alanlar öğretmenlerinin kişilerarası özyeterlilik inançlarının değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)*. 2 nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, Antalya-Turkey.
- Knox, M., Funk, J., Elliot, R., & Bush, E. G. (1998). Adolescents' possible selves and their relationship to global self-esteem. *Sex Roles*, 39(1/2), 61-80. <http://doi.org/10.1023/A:1018877716225>
- Nazri, İ. and Barrick, K. (1990). Professional knowledge, competency achievement of agricultural teachers with and without preservice teacher preparation in Pensular Malaysia. *Journal of Agricultural Education*, 49-54.
- Omarov, A. (2009). *Örgütsel güven ve iş doyumu: Özel bir sektörde uygulama*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Önen, F. ve Öztuna, A. (2005). Fen bilgisi ve matematik öğretmenlerinin öz yeterlilik duygusunun belirlenmesi. *Yeditepe Üniversitesi Dergisi*.
- Ören, K. (2007). Sosyal sermayede güven unsuru ve işgücü performansına etkisi. *Erciyes Üniversitesi Kamu-İş Dergisi*, 1, 71-90.
- Özdil, K. (2005). *İlköğretim okullarında öğretmenlerin yöneticilerine ve birbirlerine duydukları güven düzeyi ile örgütsel iklimi arasındaki ilişki (Yeni Mahalle Örneği)*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Özer, N., Demirtaş, H., Üstüner, M. ve Cömert, M. (2006). Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel güven algıları. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(1), 103-124.
- Özerkan, E. (2007). *Öğretmenlerin öz yeterlilik algıları ile öğrencilerin sosyal bilgiler benlik kavramı arasındaki ilişki*. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

- Raudenbush, S. W., Rowan, B., Cheong, Y. F. (1992). Contextual effects on the self-perceived efficacy of high school teachers. *Sociology of Education*, 65(2), 160-167.
- Sarı, H. Çeliköz, N. ve Seçer, Z. (2009). An Analysis of Pre-School Teachers' and Student Teacher's Attitudes to Inclusion and Their Self-Efficacy. *International Journal of Special Education*, 24 (3), 30.
- Say, M. (2005). *Fen bilgisi öğretmenlerinin öz-yeterlik inanışları*. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Seçer, F. (2011). *Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası özyeterlilik inançları ile kaynaştırmaya yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Topaloğlu, I.G. (2010). *İşgörenlerin adalet ve etik algıları açısından örgütsel güven ile örgütsel bağlılık ilişkisi*. Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Türk, Ö. (2008). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri ve mesleki doyumlarının incelenmesi*. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Woolfolk-Hoy, A. (2000). Changes in teacher efficacy during the early years of teaching. *Efficacy and Teaching*, The Ohio State University: USA.
- Yaşar, M.R. (2007). Yalnızlık. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (1), 237-260.
- Yılmaz, E. (2006). *Okullardaki örgütsel güven düzeyinin okul yöneticilerinin etik liderlik özellikleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.
- Yılmaz, E. (2015). Okullarda örgütsel güven ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 567-580.
- Yılmaz, K. (2004). Okul yöneticilerinin destekleyici liderlik davranışları ile okullardaki güven arasındaki ilişki konusunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(8), 117-131

- Yılmaz, K. ve Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2008). İlköğretim okulu öğretmenlerinin yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143-167.
- Yılmaz, K., Çokluk Bökeoğlu, Ö. (2008). İlköğretim okullarında örgütsel güven hakkında öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 54, 211-233.
- Yücel, C., Kalaycı, S. (2009). Örgütsel güven ve örgütsel vatandaşlık davranışı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 113-132.
- Yüksel, F. (2009). Orta öğretim kurumlarında örgüt kültürü ile örgütsel güven arasındaki ilişki. Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Zafer Güneş, D. (2014). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven ve kolektif yeterlik algıları ile örgütsel farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bolu.
- Zengin Kapıcı, U. (2003). İlköğretim öğretmenlerinin öz-yeterlilik algıları ve sınıf-içi iletişim örüntüleri. D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Yorgancı, A.E. & Bozgeyikli, H. (2016). Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlilik algılarıyla örgütsel güven algılarının incelenmesi. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(10), 47-79.